B - 140

Seat No.	

Total No. of Pages : 4

B.A. (Part - I) (Semester - I) (CBCS) Examination, November - 2019
POLITICAL SCIENCE (Paper - I)
DSC-B4 : Introduction to Political Science
Sub. Code : 71231

Day and Date : Monday, 11 - 11 - 2019 **Total Marks : 50**

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Figures to the right indicate full marks.**

Q1) Fill in the blanks with correct alternative. [10]

i) ________ called "Father of Political Science".

a) Socrates b) Aristotle

c) Plato d) Karl Marx

ii) _________ is aimed at Public Administration.

a) Protect b) Peoples welfare

c) Profit d) None above them

iii) Machivelli presented ideas about the state in his book _____ .

a) Prince b) Princess

c) Politics d) State

iv) ________ said that 'Politics in Art'.

a) Kwency Right b) Thomson

c) H.J. Margantho d) Pandit Nehru

v) The concept of 'POSDCORB' is organised by ________.

a) Plato b) Luther Gulick

c) Max Weber d) Machivelli

vi) In ________ linguistic states were reconstituted in India.

a) 1947 b) 1950

c) 1956 d) 1993

P.T.O

Scanned with CamScanner

vii) ______ state in India stands first in Literacy.

a) Maharashtra b) Kerala

c) Karnataka d) Gujarat

viii) ________ said that "Democracy is a way of Life".

a) Dr. B. R. Ambedkar b) J. S. Mill

c) Abraham Lincoln d) Mahatma Gandhi

ix) There are ______ types of legal rights.

a) 1 b) 2

c) 3 d) 4

x) _______ liberty is a process where people are give the right to participate in governance.

a) Political b) Economical

c) Social d) Civil

Q2) Give Answer to the following questions :

a) Explain the meaning and scope of political science. [10]

OR

Explain the Nature and Scope of International Politics.

b) Explain the Definition of Democracy and Explain its Features. [10]

OR

What is the meaning of Justice? Define the types of Justice.

Q3) Write Short Notes on (any four) [20]

a) Organs of state

b) Nature of Public Administration

c) Liberty

d) Challenges before Democracy

e) Significance of Political Science Study

f) Legal Rights

Scanned with CamScanner

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) रिकाम्या जागा योग्य पर्यायाने भरा. [10]

i) .... यांना 'राज्यशास्त्राचे जनक' असे संबोधले जाते.

अ) सॉक्रेटिस ब) ॲरिस्टॉटल

क) प्लेटो ड) कार्ल मार्क्स

ii) लोकप्रशासनाचा हेतू .... हा असतो.

अ) संरक्षण करणे ब) लोककल्याण करणे

क) नफा मिळविणे ड) यापैकी नाही

iii) मॅकियाव्हेलीने आपल्या .... या ग्रंथात राज्यविषयक विचार मांडले.

अ) प्रिन्स ब) प्रिन्सेस

क) पॉलिटिक्स ड) स्टेट

iv) .... यांच्या मते, "राजकारण ही एक कला आहे".

अ) क्विन्सी राईट ब) थॉमसन

क) एच. जे. मॉग्रेन्थो ड) पंडित नेहरू

v) POSDCORB ही संकल्पना .... यांनी मांडली.

अ) प्लेटो ब) ल्युथर ग्युलिक

क) मॅक्स वेबर ड) मॅकियाव्हेली

vi) .... साली भारतात भाषावर राज्यपुनर्रचना करण्यात आली.

अ) 1947 ब) 1950

क) 1956 ड) 1993

vii) भारतात साक्षरतेच्या बाबतीत .... राज्याचा प्रथम क्रमांक लागतो.

अ) महाराष्ट्र ब) केरळ

क) कर्नाटक ड) गुजरात

Scanned with CamScanner

viii) ……. यांनी लोकशाही हा एक जीवनमार्ग होय असे म्हटले आहे.

अ) डॉ. बी. आर आंबेडकर   ब) जे. एस. मिल

क) अब्राहम लिंकन   ड) महात्मा गांधी

ix) कायदेशीर हक्कांचे ……… प्रकार पाडले जातात.

अ) 1   ब) 2

क) 3   ड) 4

x) ……… स्वातंत्र्य म्हणजे नागरिकांना राज्यकारभारात सहभागी होण्यासाठी देण्यात आलेले अधिकार होय.

अ) राजकीय   ब) आर्थिक

क) सामाजिक   ड) नागरी

प्र.2) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) राज्यशास्त्राची अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय राजकारणाची स्वरुप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) लोकशाहीची व्याख्या सांगून लोकशाहीची वैशिष्टे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

न्याय म्हणजे काय? न्यायाचे प्रकार विशद करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

अ) राज्याचे घटक

ब) लोकप्रशासनाचे स्वरुप

क) स्वातंत्र्य

ड) लोकशाहीसमोरील आव्हाने

इ) राज्यशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्व

फ) कायदेशीर हक्क

⌘⌘⌘

Scanned with CamScanner

Seat No.	

B.A. (Part - I) (Semester - I) Examination, November - 2019
POLITICAL SCIENCE (Paper - I)
Indian Government (Optional)
Sub. Code : 58464

Day and Date :Monday, 11 - 11 - 2019 **Total Marks : 50**
Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.
Instructions: 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

Q1) Fill in the blank with correct alternative. **[10]**

i) ________type of citizenship India has accepted.

a) Single b) Triple

c) Dubble d) None of these

ii) 'Socialist' and 'secular' these two words are included in ________constitutional ammendent.

a) 24 b) 39

c) 40 d) 42

iii) ________was the Chairman of the 'Drafting committee' of the Indian constitution.

a) Dr. Rajendra Prasad b) Dr. B.R. Ambedkar

c) Pandit Jawaharlal Nehru d) Sardar Vallabhbhai Patel

iv) ________Fundamental Right is considered as 'soul' of the fundamental Rights.

a) Right to equality

b) Right to liberty

c) Right to constitutional Remedies

d) Right to property

P.T.O.

Scanned with CamScanner

v) ________ elects member of Loksabha.

a) Member of Rajyasabha b) Legislative assembly

c) From the people d) None above them

vi) ________ eadings are held in Parlimentary on the bill.

a) 3 b) 2

c) 1 d) 5

vii) During Emergency ________ received the special rights.

a) Prime Minister b) President

c) Home Minister d) Vice President

viii) ________ is the minimum required age to enrol in the voter's list in India.

a) 21 Years b) 18 Years

c) 25 Years d) 30 Years

ix) ______ is the retirement age of chief Justice of supreme court.

a) 58 b) 62

c) 60 d) 65

x) From ________ nation the "Principle of Judicial Review" is taken.

a) Canada b) America

c) France d) Great Britain

Q2) Give answers to the following questions:

a) Explain the nature and significance of the preamble of Indian constitution. [10]

OR

Explain the directive principle of state policy.

b) Explain Composition, Powers and functions of the Loksabha. [10]

OR

Explain the composition, powers and functions of supreme court.

Scanned with CamScanner

Q3) Write short notes on (any four) [20]

a) Sources of Indian constitution.

b) Right to Equality.

c) Vice President of India.

d) Significance of Rajyasabha.

e) Judicial review.

f) Feauters of cabinet.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अचूक पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. [10]

i) ....नागरिकत्वाचा प्रकार भारताने स्वीकारला आहे.

अ) एकेरी ब) तिहेरी

क) दुहेरी ड) यापैकी नाही

ii) 'समाजवादी' व 'धर्मातीत' हे दोन शब्द ....घटनादुरूस्तीने राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आले.

अ) 24 ब) 39

क) 40 ड) 42

iii) भारतीय राज्यघटनेच्या 'मसुदा समितीचे' अध्यक्ष ....होते.

अ) डॉ. राजेंद्रप्रसाद ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर

क) पं. जवाहरलाल नेहरू ड) सरदार वल्लभभाई पटेल

iv) ....मूलभूत हक्काला मूलभूत हक्कांचा प्राण समजला जातो.

अ) समतेचा हक्क ब) स्वातंत्र्याचा हक्क

क) घटनात्मक उपाययोजनेचा हक्क ड) मालमत्तेचा हक्क

v) लोकसभेचे सदस्य ....निवडले जातात.

अ) राज्यसभा सदस्य ब) विधानसभा सदस्य

क) लोकांकडून ड) यापैकी नाही

Scanned with CamScanner

vi) संसदेत विधयेकावर ....वाचने होतात.

अ) तीन ब) दोन

क) एक ड) पाच

vii) आणीबाणीच्या काळात ....विशेष अधिकार प्राप्त होतात.

अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती

क) गृहमंत्री ड) उपराष्ट्रपती

viii) भारतात मतदान यादीत नाव येण्यासाठी किमान ....वयोमर्यादा आवश्यक आहे.

अ) 21 वर्षे ब) 18 वर्षे

क) 25 वर्षे ड) 30 वर्षे

ix) सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधिशांच्या निवृत्तीचे वय ....वर्षे आहे.

अ) 58 ब) 62

क) 60 ड) 65

x) 'न्यायालयीन पुनर्विलोकनाच्या तत्वाचा स्वीकार ....देशाकडून करण्यात आला आहे.

अ) कॅनडा ब) अमेरिका

क) फ्रान्स ड) ग्रेट ब्रिटन

प्र.2) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) भारतीय राज्यघटनेतील सरनाम्याचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा. [10]

किंवा

राज्याच्या धोरणांची मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

ब) लोकसभेची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सर्वोच्च न्यायालयाची रचना अधिकार व कामे स्पष्ट करा.

प्र.3) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

अ) भारतीय राज्यघटनेची उगमस्थाने.

ब) समतेचा अधिकार.

क) भारताचा उपराष्ट्रपती.

ड) राज्यसभेचे महत्व.

इ) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

फ) मंत्रिमंडळाची वैशिष्टे.

OOO

Scanned with CamScanner

Seat No.	

B.A. (Part-I) (Semester-II) (CBCS)
Examination, October - 2019
POLITICAL SCIENCE
Indian Constitution (Paper-II) (Optional) DSC - B18
Sub. Code: 71277

Day and Date : Thursday, 31- 10 - 2019 **Total Marks : 50**

Time : 12.00 noon. to 2.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**

2) **Figures to the right indicate full marks.**

Q1) Select the correct alternative from the following: **[10]**

a) Who was the Chairman of the 'Drafting Committee' of the Indian constitution?

i) Dr. Babasaheb Ambedkar

ii) Pandit Neharu

iii) Dr. Rajendra Prasad

iv) Sarvapalli Radhakrishnan

b) Who was called as 'Moon among the stars'?

i) President ii) Vice President

iii) Prime Minister iv) Speaker

c) When did constituent assembly adopt the Indian constitutions?

i) 15 Aug. 1947 ii) 26 Nov. 1919

iii) 26 Dec. 1950 iv) 26 Jan. 1950

d) From which nation the 'Principle of Judicial Review' is taken?

i) America ii) France

iii) England iv) Japan

e) Which bills is first introduced in Loksabha?

i) Government ii) General

iii) Finance iv) None of these

f) when the Montegue-chemsford reforms act was adopted?

i) 1919 ii) 1935

iii) 1940 iv) 1947

g) Who is the leader of council of minister?

i) President ii) Vice President

iii) Home Minister iv) Prime Minister

P.T.O.

Scanned with CamScanner

h) Who is the Present Prime Minister of India?
   i) Ramnath Kovind ii) Ranjan Gogoi
   iii) Rajnath Singh iv) Narendra Modi

i) 'Fundamental Rights' are included in which Articles of the Indian Constitution?
   i) Article 12 to 35 ii) Article 42 to 62
   iii) Article 36 to 51 iv) Article 39 to 52

j) How many articles are included in the Indian Constitution in 1950?
   i) 290 ii) 395
   iii) 280 iv) 365

Q2) Write short notes on any four out of six: **[20]**
   a) Right to equality
   b) President
   c) Functions of Loksabha
   d) Public Accounts Committee
   e) Right to freedom
   f) Judicial Review

Q3) a) Explain the features of the Indian Constitutions. **[10]**

OR

b) Explain the fundamental duties and its importans in Indian constitution.

Q4) a) Explain composition, Powers and functions of Rajyasabha. **[10]**

OR

b) Explain composition, Powers and function of supreme court.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे सर्व गुण दर्शवितात.

प्र.1) पुढे दिलेल्या पर्यायी उत्तरातून अचूक पर्याय निवडा. [10]

अ) भारतीय राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते?
   i) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ii) पंडीत नेहरू
   iii) डॉ. राजेंद्र प्रसाद iv) सर्वपल्ली राधाकृष्णन

Scanned with CamScanner

ब) 'नक्षत्रातील चंद्र' अशी उपमा कोणाला दिली जाते?

i) राष्ट्रपती ii) उपराष्ट्रपती

iii) पंतप्रधान iv) सभापती

क) संविधान समितीने भारतीय संविधानाचा स्विकार केव्हा केला?

i) 15 ऑगस्ट 1947 ii) 26 नोव्हेंबर 1949

iii) 26 डिसेंबर 1950 iv) 26 जानेवारी 1950

ड) 'न्यायालयीन पूनर्विलोकनाच्या तत्वाचा' स्विकार कोणत्या देशाकडून करण्यात आला आहे?

i) अमेरिका ii) फ्रान्स

iii) इंग्लंड iv) जपान

इ) कोणते विधेयक लोकसभेमध्ये प्रथम मांडले जाते?

i) सरकारी ii) सर्वसाधारण

iii) अर्थ iv) यापैकी नाही

फ) माँटेग्यू-चेम्सफोर्ड सुधारणा कायदा केव्हा मंजुर झाला?

i) 1919 ii) 1935

iii) 1940 iv) 1947

य) मंत्रीमंडळाचा नेता कोण असतो?

i) राष्ट्रपती ii) उपराष्ट्रपती

iii) गृहमंत्री iv) पंतप्रधान

र) सध्या भारताचे पंतप्रधान कोण आहेत?

i) रामनाथ कोविंद ii) रंजन गोगोई

iii) राजनाथ सिंह iv) नरेंद्र मोदी

ल) भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमामध्ये मुलभूत अधिकारांचा समावेश केला आहे?

i) कलम 12 ते 35 ii) कलम 42 ते 62

iii) कलम 36 ते 51 iv) कलम 39 ते 52

व) 1950 च्या भारतीय राज्यघटनेत किती कलमांचा समावेश आहे?

i) 290 ii) 395

iii) 280 iv) 365

प्र.2) टिपा लिहा. (सहापैकी कोणत्याही चार) [20]

अ) समतेचा अधिकार

ब) राष्ट्रपती

क) लोकसभेची कार्ये

ड) लोकलेखा समिती

इ) स्वातंत्र्याचा अधिकार

फ) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

Scanned with CamScanner

प्र.3) अ) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) भारतीय राज्यघटनेतील मुलभूत कर्तव्ये सांगून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.4) अ) राज्यसभेची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) सर्वोच्च न्यायालयाची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

❍❍❍❍

Scanned with CamScanner

Shivaji University, Kolhapur
B.A.(Part-I) Examination, Oct -2019

विषय ः लोकशाही निवडणूका व सुशासन

मार्क ः ५० वेळ 11 ते 12 दि.०७.११.२०१९

अंकात - बैठक कमांक अक्षरी -

प्रश्न ः सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक (प्रत्येकि २ मार्क) योग्य पर्याया समोर √ अशी खूण कारा.

१. भारतात कोणती शासन पध्दती स्वीकारली आहे?

अ. अध्यक्षिय ब. संसदिय क. संमिश्र ड. नियंत्रित

२. लोकशाहिमध्ये अंतिम सत्ता कोणाकडे असते?

अ. लोकांकडे ब. राजा क. राष्ट्रपती ड. लष्करशहा

३. कोणता शासनप्रकार उत्कृष्ट मानला जातो?

अ. साम्यवाद ब. भांडवलशाही क. लोकशाही ड. मार्क्सवाद

४. लोकशाहीमध्ये चौथा आधारस्तंभ कोणता मानला जातो?

अ. कायदेमंडळ ब. न्यायमंडळ क. लोक ड. प्रसारमाध्यमे

५. कोणत्या कांती ने स्वातंत्र्य, समता व बंधुता या लोकशाही तत्वांची देणगी जगाला मिळाली?

अ. रशियन ब. चीन क. औध्योगिक ड. फ्रेंच

६. हा संविधान दिन म्हणून साजरा केला जातो.

अ. २६ जाने ब. १५ ऑगस्ट क. १ मे ड. २६ नोव्हेंबर

७. भारतामध्ये लोकशाहीला सुरूवात झाली तेंव्हा नागरीकांना काय मिळाले?

अ. राज्यघटना ब. राष्ट्रपती क. पंतप्रधान ड. स्वातंत्र्य

८. लोकशाही शासनव्यवस्था ही कोणत्या तत्वावर आधारलेली असते?

अ. हुकुमशाही ब. विकेंद्रीकरण क. सहकार्य ड. नैतिकता

९. प्रत्यक्ष लोकशाहीचा मार्ग कोणत्या देशात स्विकारला आहे?

अ. इंग्लंड ब. फ्रांन्स क. स्विझर्लंड ड. रशिया

१०. भारतात किती वय वर्ष पूर्ण असणा-या सर्व नागरिकांना मताधिकार दिला जातो?

अ. २० ब. १८ क. २८ ड. १९

११. नामधारी किंवा घटनात्मक कार्यकारी प्रमुख कोण असताते?

अ. मंत्री ब. पंतप्रधान क. राष्ट्रपती ड. अध्यक्ष

१२. राज्यसभा हे कसे सभागृह आहे?

अ. अस्थायी ब. कनिष्ठ क. स्थायी ड. प्रथम

Scanned with CamScanner

१३ . भारतात निवडणुकिबाबतीत पूर्ण प्रकिया कोणत्या आयोगावर सोपविली आहे?

अ . राज्य ब . केंद्रावर क . निर्वाचण आयोग ड . वित्त आयोग

१४ . महाराष्ट्र विधानसभा सदस्य संख्या किती असते?

अ . २८८ ब . ७८ क . ३00 ड . ५00

१५ . गावातील १८ वर्षावरील सर्व मतदार नागरिकांची सभेला काय म्हणतात?

अ . विधानसभा ब . ग्रामसभा क . प्रभागसभा ड . मासिक सभा

१६ . सध्या महाराष्ट्रामध्ये पंचायतराज संस्थामध्ये महिलांचे आरक्षण किती टक्के आहे ?

अ . ३३ % ब . ३0 % क . ५0 % ड . ६0 %

१७ . ९४ व्या घटनादुरूस्तीने कोणत्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांना घटनात्मक दर्जा मिळाला?

अ . नागरी ब . ग्रामीण क . पंचायत ड . यापैकी नाही .

१८ . 'माहितीचा अधिकार कायदा' केंद्र सरकारने केंव्हा मंजूर केला?

अ . १२ ऑक्टो . २00५ ब . १६ ऑक्टो . २00५

क . १६ ऑक्टो . २00५ ड . १२ ऑक्टो . २00६

१९ . एक खिडकी योजणेचा अंमल कोणत्या राज्यात सुरू करण्यात आला?

अ . महाराष्ट्र ब . आंध्रप्रदेश क . केरळ ड . चंदिगड

२0 . उत्तरदायित्व, जबाबदारी आणि पारदर्शीपना ही तीन महत्वाची वैशिष्ट्ये कोणत्या संकल्पनेत आढळतात?

अ . खाजगी प्रशासन ब . प्राशासन क . सुशासन ड . वरीलपैकी नाही .

२१ . सुशासनाच्या व्यापक अंमलबजावणीसाठी कोणती बाब महत्वाची ठरते?

अ . लोकशाही विकेंद्रिकरण ब . लोकशाही केंद्रीकरण

क . उदारीकरण ड . खाजगीकरण

२२ . केंद्राने १९९८ साली कोणत्या घटकासाठी ई-गव्हर्नरची मोहीम सुरू केली?

अ . सैन्य ब . लष्कर क . शिक्षण ड . आरोग्य

२३ . सुशासन या संकल्पनेचा उदय कोणत्या साली झाला?

अ . १९९२ ब . १९९५ क . १९९0 ड . २00२

२४ . सुशासनास .... असे ही प्रशासन संबोधले जाते .

अ . Active ब . Simple क . Responsive ड . Smart

२५ . सुशासनाच्या संकल्पनेत कोणता घटक मध्यवर्ती असतो?

अ . संस्था ब . सरकार क . लोकशाही ड . नागरीक

Scanned with CamScanner